

Najprej kratek pogled v preteklost.

Portretne karikature, s katerimi se na razstavi predstavlja akademski slikar **Jože Trobec**, namreč sodijo v zvrst t.i. "glavonožcev", karikiranih upodobitev oseb z velikimi glavami, posajenimi na proporcionalno premajhna in prešibka telesa, ki so se razvili v priljubljeno obliko karikiranja v 19. stoletju v Franciji. V slovenskem prostoru se sicer pojavijo že dokaj zgodaj - na naslovnica znamenitih sedmih števil Levstikovega Pavlihe iz leta 1870, s katerim pa je bila povezana tragicoena zgodba iz urednikovega življenja.

Ali dejstvo, da vse do začetka 20. stoletja v Sloveniji ni nastala nobena imenitna portretna karikatura, morda dolgujemo zatrtju Levstikovega satiričnega lista ali pa so bile temu krive skromne gospodarske, narodnostne in kulturne razmere, s katerimi so se morali otepati Slovenci konec prejšnjega stoletja, je vprašanje, na katerega ne bomo mogli poiskati odgovora. Mojster, ki je pri nas prvi uspel uveljaviti portretno karikaturu, pa je bil seveda **Hinko Smrekar** (1883-1942), neprekosljiv posmehljivec in večni skeptik, ki si je drznil dregniti prav v vse in vsakogar in mu ni bilo prav nič sveto, zato si je tudi sam nakopal mnogo težav. Smrekarju so sledili še mnogi risarji portretnih karikatur in satiričnih ilustracij. Najbrž je avtorjev, ki so postavili trdne temelje slovenski likovni satiri, res preveč, da bi jih na tem mestu lahko vse našteali. Med njimi pa je že več kot tri desetletja tudi leta 1948 rojeni Jože Trobec, za katerega pa bi glede na doseženo kvaliteto morda lahko celo rekli, da je kot karikaturist (in seveda tudi kot slikar in ilustrator) mnogo manj poznan oziroma cenjen kot bi si sicer zaslužil.

Jože Trobec je sredi sedemdesetih let začel risati celostranske portretne, z drobnimi barvnimi šrafurami kolorirane karikature za zagrebško revijo Studio, ki so postale izredno priljubljene. Danes ga lahko srečamo kot karikaturista in ilustratorja ljubljanskega Dnevnika, na njegove risbe pa bi seveda lahko naleteli tudi v drugem dnevnem in revijalnem tisku. Tako kot je na primer veljalo prav za Smrekarja, je tudi Jože Trobec izvrsten risar. In prav tako kot Smrekarjeve, tudi razstavljene Trobčeve karikature zaznamujejo zgolj "rahle" deformacije zunanjega videza, kajti ne glede na koncept preoblikovanja telesne podobe karikirancev, ki ga zahteva risanje "glavonožcev", le redko naletimo na pretirane stilizacije. Toda če se je Smrekarjeva risba ozirala k realističnim in secesijskim vzorom, se je Jože Trobec oprl na aktualno angloameriško karikaturno risbo oziroma tovrsten princip karikiranja, ki mu je očitno dobesedno pisan na kožo. Med ogledovanjem Trobčevih karikiranih politikov in drugih imenitnejšev iz domačih in tujih logov, ki so na njegovih risbah uspeli ohraniti svoj značaj, posebnosti, velike in male človeške in značajske napake ter pomanjkljivosti, namreč zlahka pridemo do ugotovitve, da njihov avtor ni zgolj več risar, pravi likovni strateg trde in zanesljive linije, da nima samo velikega občutka za likovni ritem, za določanje ločnice med barvo in belino papirja, kompozicijo in polnoplastično podajanje figur, temveč je tudi mojster hudomušnega in igrivega humorja, ki ga najbrž lahko označimo za najpomembnejšo značilnost karikaturne risbe Jožeta Trobca.